4.2.2021

Puolueiden kansainvälinen demokratiayhteistyö – Demo Finlandin lausunto valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittiseen selontekoon

Ensimmäistä kertaa 20 vuoteen enemmistö maailman väestöstä elää ei-demokraattisissa valtioissa. **Demokratian tila on uhattuna sekä uusissa että vakiintuneissa demokratioissa.** Tämä on viimeisen vuoden aikana näkynyt valitettavalla tavalla Suomen kumppanimaissa Aasiassa ja Afrikassa, joissa orastavat demokratiat ovat pahimmillaan ajautuneet sisällissotaan tai joutuneet sotilasvallankaappauksen kohteiksi tai joissa vaalijärjestelmien uskottavuutta on tarkoituksenmukaisesti horjutettu. Euroopan unionin jäsenmaana on nykyään diktatuuri, Unkari, ja Yhdysvaltojen demokratiakehitys on ottanut takapakkia kulminoituen Capitol Hillin väkivaltaisuuksiin vallanvaihdon yhteydessä. Demokratian tila on uhattuna, kun autoritaariset johtajat ovat tiukentaneet otettaan vallasta, kansalais- ja poliittisia oikeuksia on rajoitettu ja oikeusvaltioperiaatteen toteutumista vaikeutettu. Koronapandemia on osaltaan antanut mahdollisuuden käyttää poikkeusoloja hyväksi demokratian murentamiseksi, vaikka ongelmien todellinen syy se ei ole.

Samaan aikaan maailmalla tapahtuu myös voimakasta myönteistä liikehdintää demokratian puolesta. Merkittäviä askeleita on viime vuonna otettu etenkin Valko-Venäjällä ja Taiwanissa, missä kansalaiset ovat nousseet vaatimaan ja puolustamaan demokratiaa. Myös Yhdysvallat on palauttamassa demokratian ulkopolitiikkansa keskiöön.

Demokratian tila maailmassa tarkoittaa, että se tarvitsee puolustajia. **Suomen pitäisi kuuluvammin puolustaa demokratiaa ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Demokratian itsestäänselvyytenä pitämisen aika on mennyt. Demokratia ei saa jäädä pelkäksi sanahelinäksi arvoja listatessa, vaan sitä tulee tukea aktiivisesti ja kohdennetusti.** Kun demokratian puolestapuhujat ovat kansainvälisessä yhteisössä saamassa uudelleen voimaa taakseen, on Suomen asetuttava demokratian puolustajien eturiviin.

Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa demokratia on määritelty keskeiseksi osaksi Suomen ulkopolitiikan arvopohjaa. Demokratiaan viitataan selonteossa eri asiayhteyksissä usean kerran, muun muassa pandemiaan, Venäjään, teknologiaan ja Euroopan unioniin liittyen. Se

esitetään kuitenkin ennemmin Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kontekstia määrittävänä tekijänä kuin selkeänä politiikan päämääränä, jota tukisi selkeä ja resursoitu politiikka.

- **Mielestämme selonteossa olisi ollut syytä olla terävämpi ja johdonmukaisempi lähestymistapa demokratian puolustamiseen ja tukemiseen maailmanlaajuisesti.**

- **Esitämme, että Suomi asettaisi demokratian puolustamisen selkeästi ulkopolitiikkansa tavoitteeksi ja edistäisi sitä johdonmukaisesti ja määrätietoisesti ulkopolitiikan eri osa-alueilla. Demokratiatuen lisäksi Suomen tulee olla aktiivinen demokratian puolestapuhuja myös monenkeskisessä järjestelmässä.**

Demokratiatuella voidaan vahvistaa ja puolustaa myönteistä kehitystä uusissa demokratioissa

Vallitsevassa tilanteessa demokratiatuki on muuttunut entistä vaativammaksi mutta myös entistä tärkeämmäksi. Demokratiatuella voidaan edistää yhteiskunnallista vakautta, pitkäjänteistä rauhan rakentamista sekä eriarvoisuuden vähentämistä. Demokratian on osoitettu myötävaikuttavan myös erityisesti köyhien ihmisten kannalta hyödylliseen talouskasvuun ja kestävään kehitykseen.

Demokratiatuki pitää sisällään tukea esimerkiksi oikeuslaitoksille, lehdistönvapaudelle ja demokratiaa edistäville kansalaisjärjestöille ja ihmisoikeuspuolustajille, mutta **erityisen tärkeää on kohdistaa tukea demokratian poliittisille elementeille, kuten puolueille ja parlamenteille – monipuoluepohjalta**. Ilman niiden vastuuvelvollisuutta ja sitoutumista demokratian periaatteisiin ei demokratia voi toteutua.

Käytännössä demokratiatuki tarkoittaa esimerkiksi Demo Finlandin hankkeita, joissa tuetaan Mosambikin parlamenttia kaivannaissektorin valvonnassa tai sambialaisia puolueita tasa-arvosuunnitelmien laatimisessa. Demokratiatuella saadaan myös näkyviä tuloksia. Tunisian edellisissä parlamenttivaaleissa noin neljännes valituista parlamentaarikoista oli osallistunut Demo Finlandin ja sen kumppaneiden toteuttamaan politiikkakouluun, jossa osallistujia koulutetaan monipuoluedemokratian periaatteista ja toimintatavoista. Politiikkakoulun alumnit voivatkin toimia demokraattisten käytäntöjen edistäjinä ja poliittisen dialogin ylläpitäjinä jatkaessaan poliittista uraansa.

Lisätiedot

Anu Juvonen
Toiminnanjohtaja
041 528 3483
anu.juvonen@demofinland.org

Jussi Kanner
Demokratiatuki- ja dialogiasiantuntija
050 304 5345
jussi.kanner@demofinland.org